

Åbent brev

- vedrørende bankpakke og fremtidens finanssystem

Til Økonomi- og Erhvervsministeren og Folketingets erhvervsordførere

Finanskrisen har fået den pressede banksektor til at holde igen med udlån, selv til kunder med orden i økonomien. Derfor forhandles der i disse dage om en ny bankpakke, der skal styrke bankernes solvens og sætte gang i udlånene. Denne udfordring skal naturligvis løses hurtigst og bedst muligt, således at bankerne igen kan låne ud til fornuftige danske borgere og virksomheder.

Imidlertid vil vi advare mod, at der fokuseres for ensidigt på blot at "få udlånet i gang", da det jo netop var overgearing af udlånene der, i forbindelse med oppustede priser på eksempelvis ejendomme satte hele den nuværende krise i gang. Med aggressive rentenedsættelser og diverse bankpakker står vi derfor overfor en stor risiko for at gentage hele denne misere.

Skatteyderne bør derfor sikres gennem vilkår, der kan være med til at skabe grundlaget for et fremtidigt bæredygtigt finanssystem. I denne forbindelse er det vigtigt at skelne mellem statens opgave med, at sætte rammerne for Finanssektoren, via Folketingets lovgivning, og selve udøvelsen af bankvirksomheden, som staten ikke bør være involveret i.

Vi har tidligere haft et system med offentligt udpegede repræsentanter i bankernes bestyrelser, men der foreligger ikke dokumentation for, at disse var mere kvalificerede eller samfundsorienterede end gennemsnittet af bestyrelsesmedlemmerne. Man kan stadig høre indflydelsesrige politikere sige at "bankerne er sat i verden for at tjene penge", til trods for at dette rent faktisk ikke passer for en stor del af pengeinstitutternes vedkommende. Rigtig mange danske pengeinstitutter er eksempelvis "sat i verden" for at styrke udviklingen i et lokalområde, eller for at styrke finansieringen af miljømæssige og sociale projekter, hvilket ikke er i modstrid med et fornuftigt forretningsmæssigt perspektiv. Men betoningen af formålet er væsentligt forskellig.

Når fremtidens rammer skal defineres, er der erfaringer at hente fra de bæredygtige banker, der har fokus på miljømæssige og sociale visioner. Disse bæredygtige banker er nemlig ikke ramt direkte af krisen, men har tværtimod oplevet fremgang og vækst i kundetilgangen under finanskrisen. Hvilket skyldes robuste forretningsmodeller, der sigter på finansiering af virksomheder og initiativer, som der reelt er behov for i dag og i fremtidens samfund.

Med udgangspunkt i de bæredygtige europæiske bankers erfaringer og positive vækst har Merkur lanceret følgende syv elementer til en reform af finanssystemet i Børsen d. 12.12.08.

1. Mindsk de finansielle spekulationer

Finansielle serviceudbydere må i fremtiden fokusere stærkere på behovene i den virkelige økonomi frem for spekulation og handler med finansielle instrumenter der ikke giver samfundsværdi. Succeskriteriet er en klar reducere af finansielle instrumenter og spekulation, der ikke bidrager til at fremme reelle investeringstiltag.

2. Forebyg boligbobler

En del af baggrunden for den nuværende krise er de enorme boligbobler, vi har set i det meste af verden. Derfor må man sideløbende med kampen mod inflation i forbrugerpriserne, til sikring af den pengepolitiske stabilitet også forsøge at kontrollere inflationen i priserne på aktiver. Denne inflation i prisen på aktiver har en klar tendens til at øge udlån kraftigt og gøre økonomien afhængig af tilførsel af lånte midler. Derudover må man sætte ind overfor kunstigt oppustede priser på andre typer aktiver som eksempelvis aktier og virksomheder, som ses ved eksempelvis salg til kapitalfonde.

3. Luk skattely

Det internationale samfund må sørge for at lukke offshore finanscentre og skattely. Det er ikke acceptabelt, at det stadig i høj grad er muligt at undgå skat og udnytte forskellene i de enkelte landes bestemmelser og reguleringer. Under finanskrisen har regeringerne – og dermed skatteyderne - overalt i verden måttet tilføre midler til finanssektoren, samtidig med at investeringsbehovet for bl.a. klimavenlig kollektiv trafik og vedvarende energi er enormt. Derfor er det særlig vigtigt, at samfundets beskatningsgrundlag ikke undermineres.

4. Reducer størrelsen af de finansielle institutioner

De begrænsninger nationale finansmyndigheder sætter for størrelsen af finansielle institutioner i forhold til hensigtsmæssigheden for den nationale økonomi, skal overføres til det globale plan. Det må ikke være muligt at skabe finansielle institutioner, hvis størrelse truer systemet med kollaps i krisesituationer. Lektien fra, hvad der skete med Island og dets banker, bør tages til efterretning og de nødvendige reguleringer foretages.

5. Styrk objektiviteten

Reglerne for kreditoplysningsbureauer, eksempelvis de rating-bureauer der gav supprime lånene i USA topkarakterer, skal sigte på at undgå interessekonflikter. På samme måde, som de kreditvurderede virksomheder er underlagt myndighedernes finanstilsyn, skal kreditoplysningsbureauerne også være underlagt tilsyn.

6. Øg gennemsigtigheden

Reglerne for gennemsigtighed for finansielle transaktioner skal leve op til betingelserne i ovenstående lovgivningskrav. Man skal målrettet prioritere forbrugernes og borgernes langsigtede interesser frem for aktionærernes kortsigtede fortjeneste. Dog skal lovgivningen undgå at blive så omfattende, at den skaber unødvendige byrder for markedets aktører. Dette har desværre været tilfældet for tidligere vedtaget lovgivning, ikke mindst det såkaldte Basel II regelsæt, som - fra et samfundsborgersynspunkt - ikke har tilvejebragt virkelige forbedringer.

7. Less is more

Udformningen af finansielle produkter skal være enkel, både med hensyn til hvordan de fungerer og med hensyn til deres tilhørende kontraktbestemmelser. Gennemsigtighed er nøglen til at overvinde den nuværende krise og til frem for alt at undgå fremtidige kriser.

Sideløbende med en sådan, især lovgivningsmæssig, indsats er der et stort behov for gennemførelse af seriøse uddannelses- og informationskampagner med finansielle temaer og emner. Kampagner, der med udgangspunkt i en reel gennemsigtighed i de reelle aktiviteter i virksomhederne, kan fremme befolkningens bevidsthed om, hvordan penges investering, forrentning og anvendelse indvirker på samfundet som helhed.

Indtil nu har man officielt prist opbygningen af en såkaldt ”aktiekultur”, som reelt sigter mod at gøre alle til spekulanter. Der er i stedet behov for at se langt mere nuanceret og langsigtet på den enkelte borgers og virksomheds omgang med penge og kapital.

Ovenstående er forslag til, hvordan man kan implementere en bæredygtig tankegang i hele den finansielle sektor. Det handler grundlæggende om at føre bankdrift med et fokus på virkelige samfundsbehov og ikke isolerede finansielle transaktioner, som for eksempel spekulativ handel med ejendomme, værdipapirer og virksomheder, der ikke tilfører samfundet værdi. Krisen har understreget vigtigheden af bæredygtig forvaltning og således foranlediget mange borgere til at rejse spørgsmålet om, hvad indskuddene på deres bankkonti egentlig anvendes til.

Fælles for Europas bæredygtige banker er en udlånspolitik, der finansierer miljømæssigt og socialt bæredygtige virksomheder og tiltag, samt en målsætning om at stille bæredygtige investeringsmuligheder til rådighed for private investorer. Endvidere har de bæredygtige banker på europæisk plan i de seneste år haft en positiv udvikling med betydelige, men sundt funderede vækstrater. De bæredygtige banker tegner sig for langt over seks milliarder Euro og beskæftiger mere end 1.000 ansatte.

Ovennævnte syv elementer til en reform af finanssystemet er inspireret af et møde mellem en gruppe direktører for bæredygtige banker i Europa. Mødet blev afholdt i Frankfurt på opfordring af INAISE, International Association of Investors in the Social Economy, og havde deltagelse af følgende bæredygtige og etiske banker: *Banca Etica*, Italien, *Cultura Sparbank*, Norge, *Ecological Building Society*, England, *Ekobanken*, Sverige, *Freie Gemeinschaftsbank*, Schweiz, *GLS Bank*, Tyskland, *Triodos Bank*, der er repræsenteret i Holland, Spanien, Belgien, England og Tyskland og *Merkur*, Den Almennyttige Andelskasse, Danmark.

Jeg håber at elementerne i denne model kan give inspiration til arbejdet med at skabe fremtidens finanssystem.

Med venlig hilsen

Lars Pehrson
Direktør i Merkur

*Yderligere information fås ved henvendelse til direktør Lars Pehrson, Merkur,
på direkte tlf.: 62 65 67 00, mobil 20 81 27 35 og via E-mail: pehrson@merkurbank.dk.
I øvrigt henvises til hjemmesiden: www.merkurbank.dk*

Billede af direktør Lars Pehrson, Merkur, vedhæftet.